

TESTVÉRMŰZSÁK

vetélkedő
Tüskés Tibor író emlékére

4. korcsoport (11–12. évf.)

ÍRÁSBELI ELŐDÖNTŐ

MEGOLDÁSOK

(2011. 02. 28.)
Janus Pannonius Gimnázium

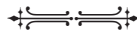
ELŐZETES KUTATÁSOK

I. A Pécsi Szemle című várostörténeti folyóirat (története , szerkesztői, a kiadvány jellemzői, a címer...) és Tüskés Tibor tanulmányai a Pécsi Szemlében

II. A 2010-es év egyik szenzációja volt a Városfoglalás – Ilyenek voltunk VII. című köztéri kiállítás.

Kutassatok! Ki szervezte, mi volt a lényege, gyűjtsetek össze neveket a kiállítással kapcsolatban!

Tüskés Tibor arcképével hol találkozhattatok? Miért épp ott?

FELADATOK

1. A mellékelt vaktérképeken jelöljétek számokkal a Tüskés Tibor életútjához köthető helyszíneket, majd a számokból készíttetek listát egy-egy mondatos magyarázattal. Végül tervezetek emléktáblát a szerzőnek, és ötleteljétek: hol helyeznétek el, hol található már hasonló!

20 pont

Magyarországi helyszínek: Szántód, Nagykanizsa, Budapest, Dombóvár, Pécs

Pécsi helyszínek: Surányi M. u.: egykori lakóhelye,

József u.: itt lakott társbérletben,

Bokor u.: utolsó lakóhelye,

Mária u.: Janus Pannonius Gimnázium, ahol tanított,

Széchenyi tér 7-8.: Jelenkor szerkesztősége, ennek a lapnak volt szerkesztője,

Apáca u.: Megyei Könyvtár, egykori munkahelye,

Király u.: Városi Könyvtár, egykori munkahelye.

Tüskés T. emléktábla van: Szántód, vasúti órház-szülőháza.

2. **Beugró:** önálló kutatás:

A Pécsi Szemle című várostörténeti folyóirat (története , szerkesztői, a kiadvány jellemzői, a címer...) és Tüskés Tibor tanulmányai a Pécsi Szemlében

Írjátok le gondolataitokat a megadott témával kapcsolatban!

„Emlékezve a múltra, élve a jelent és bízva a jövőben”, avagy a Pécsi Szemle szerepe és jelentősége városunk életében, valamint Tüskés Tibor szerepe és jelentősége a várostörténeti folyóiraton belül.

20 pont

PÉCSI SZEMLE:

Alapvető adatokat tartalmazzon:

1998 óta jelenik meg

Spenóztöld, majd sárga színű borító

Helytörténeti, várostörténeti folyóirat

Negyedévenként jelenik meg

Állandóság

Cél: a város régmúltjának és közelmúltjának megismertetése, új kutatási eredmények közzététele

Gazdag képanyag

Kezdetben a Pécsi Direkt Kft. Alexandra Kiadó, 2001-től a Pécsi Szemle Várostörténeti Alapítvány gondozza

Címer: Mária Teréziától nyert szabad királyi város vonalrajzos címere

Szerkesztők:

Romváry Ferenc, Huszár Z., Szalay T., Rozs A., Nagy Imre Gábor, Síkfői T.

Tüskés T. jelentősége, rendszeresen jelent – jelenik meg tőle tanulmány a Pécsi Szemlében, melyben pécsi emberek, ismert vagy kevésbé ismert írók, közéleti személyiségek munkásságára, jelentőségére hívja fel a figyelmet, néhány tetőzőleges tanulmány megemlézése példaként.

3. Előzetes kutatás:

A 2010-es év egyik szenzációja volt a Városfoglalás – Ilyenek voltunk VII. című köztéri kiállítás.

Kutassatok! Ki szervezte, mi volt a lényege, gyűjtsetek össze neveket a kiállítással kapcsolatban!

Tüskés Tibor arcképével hol találkozhattatok? Miért épp ott?

Feladat:

A 2010-es év egyik szenzációja volt a Városfoglalás – Ilyenek voltunk VII. című köztéri kiállítás. Mutassátok be röviden a kiállítást! Soroljátok fel néhány „kiállított” személyiséget!

Mi tetszett, mi nem? Miért fontos egy ilyen kezdeményezés egy város életében? Milyen ötleteitek, javaslataitok lennének hasonló céllal?

20 pont

Tények, adatok:

Parti Galéria nagyszerű kiállítássorozata 2000-től

Ilyenek voltunk VII

Városfoglalás –Pécsi emberek szabadtéri kiállítása

Nagyszabású utcatárlat

EKF programjaihoz kapcsolódik

Megnyitó:2010. június 12.

Tátrai Annamária:

„Ez a program rólunk, városlakókról szól. Azokról, akik élettel töltik meg a köveket.”

Jelölések pécsi emberektől 20 sz.-i ismert, vagy csak helyi közösségekben ismert emberekre, akik példaként állíthatók a város lakói elé.

Tüskés Tibor posztere a Pro Pannonia Kiadó előtt, a Király utcában található, ahol tevékenykedett.

Konkrét neveket soroljanak föl, milyen arcokra emlékeznek, milyen helyszíneken.

Saját véleményt várunk, a versenyzők szerint miért jó és fontos egy ilyen kezdeményezés, mi tetszett benne, és mi nem?

Továbbgondolásra is lehetőség van, hogyan, mivel folytatnák ezt a kiállítássorozatot?

Ilyenek Voltunk VI. - Pécsi Emberek Kiállítása

2010 EKF Városfoglalás

A Parti Galéria fennállásának legnagyobb sikert aratott és legszélesebb közönséget megmozgató kiállítás sorozata a 2000-tól 2007-ig évente rendezett „Ilyenek Voltunk” kiállítás sorozat. Az eredetileg a század és ezredforduló apropóján egy alkalomra szervezett kiállítás 2000. szeptember elsején nyílt a XX. század első felének feldolgozásával. A kiállítást a pécsi emberek, családok hordták össze korabeli használati tárgyaikat, folyóirataikat, játékaikat, képző és iparművészeti alkotásaikat, kortörténeti dokumentumokat. A tárlat megrendezésével a budapesti hasonló próbálkozásokat megelőzve egy rendhagyó pécsi tárlat született, amelyet valóban az egész város magáénak érzett és ünnepelt szinte kikövetelve a folytatást. Az eredetileg 10 naposra tervezett tárlatot már az év végén meg kellett ismételni ugyanazzal a tematikával, de immár 1 hónapig volt nyitva.

Innen már nem lehetett és nem is akartunk megálljt parancsolni az eseménynek, 2001-ben az I-II. Világháború, pécsi embereket érintő, sokszor megrázó dokumentációit, 2002-ben az 50- es éveket, 2003-ban az óriási sikerrel zajló Hippi kiállítással zártuk sorozatunkat.

Hatalmas tanulság volt számunkra, hogy a pécsi emberek igenis megszólíthatók, hogy örömmel és lelkesen minden alkalommal csodálatos kiállítási anyagot hordtak össze, de idesorolnánk a régi nagy múltú iskolákat, üzemeket, gyárakat és a Pécsi Egyetemet is.

E gondolat jegyében született meg az „Ilyenek Voltunk VI. - EKF Városfoglalás” című s nagyléptékű szabadtéri kiállításunk terve is.

Koncepciónk:

Felhívással fordulunk a pécsi emberek, lakóközösségek, (utca, bérház) felé, hogy ha élt, vagy él családjukban, bérházukban, utcájukban olyan ember, aki emberségével, hivatásával mintaszerű lehet a közösség számára, akkor jelezze felénk és mi felvesszük a „kiállítandók” közé. Szeretnénk nagyon demokratikusan, semmiféle kitéfelt nem állítani. Az ajánlott lehet postás, cipész, tűzoltó, tanár egy nagyon rendes boltos néni, művész, utcaseprő, bárki. Az életén keresztül megjelenő minőség az egyetlen minősítő.

Ugyanezt a felhívást szeretnénk közintézmények, óvodák, iskolák, egyetemek, kórházak egyházi intézmények felé megtenni, hiszen tudjuk, milyen sok fantasztikus pedagógus, orvos és egyéb területen dolgozó csodálatos ember élt és él ma is köztünk.

A Program pécsi hatásai:

Az egész város, gyakorlatilag az összes pécsi ember megszólítható, bevonható a közös Városfoglalásba.

Együttes gondolkodásra, együtt alkotásra ösztönöz, hiszen egy élő lélegző nagy közös kiállítás jön létre. A résztvevő házak, közösségek segítségével továbbgondolhatják, hogy színesíthetnék helyszíni mini kiállítással, idegenvezetéssel saját helyszínük izgalmasabbá tételét.

A program hatásai az EKF látogatói szemszögéből:

Várakozásaink szerint a fő hatás a személyesség megteremtődésében lehet.

A látogató városi sétája alkalmával mintegy részesévé válik a város életének, múltjának és jelenének.

Lehetőséget kap arra, hogy ne csak kívülálló szemlélője lehessen az alkotásoknak, de „köze” lehessen hozzájuk.

Általános hatások:

Az egész történelmi belvárosra és tágabb környezetére kiterjedő rendkívül attraktív, egyedülálló, a pécsiséget mélyebb értelemben felmutató és értelmező fontos kordokumentumként is jelentős” Városlenyomat” születik.

4. A **Becsöngettek** című kötet a műelemzés rejtelmeibe igyekszik bevezetni az olvasót. Az alábbi totó ennek a könyvnek az elemzéseit átlapozva oldható meg.

1. Pilinszky János: Örökkön-örökké című verse
 - a.) szerelmes vers.
 - b.) Istenes vers.
 - c.) **szerelmi költészet és vallásos költészet egymásba játsása.**

2. Az Inkarnáció ezüstben című Nagy László-versről
 - a.) sok kritika íródott.
 - b.) **kevés kritika jelent meg.**
 - c.) korábban egy kritika sem jelent meg.

3. A Petőfiről írt fejezetben található egy idézet:

„Nagyságos úr! A költőnek
Szükséges, hogy lelke légyen;
Hanem önnek lélek helyett
Spongyia van a szívében.”

 - a.) Régi tanítójának szól.
 - b.) **Császár Ferenc kritikusnak szól.**
 - c.) Az Irodalmi Őr című lap szerkesztőjének szól.

4. A Költészet és asszociáció című fejezetben Tüskés leír egy diákokkal folytatott párbeszédet. Témája:
 - a.) **Csillagokkal kapcsolatos költői képek.**
 - b.) Krematóriummal kapcsolatos költői képek.
 - c.) Magánnyal kapcsolatos költői képek.

5. Reviczky Gyula Számlálgatom című verse a
 - a.) természetszeretetről szól.
 - b.) **halálfélelemről szól.**
 - c.) tanulásról szól.

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) Írásbeli elődöntő

6. Németh László Irgalom című regénye legfőbb emberi értéknek
- a.) az igazságosságot teszi meg.
 - b.) a tiszteletet teszi meg.
 - c.) **a keresztény szeretet gyakorlását teszi meg.**
7. Határ Győző életrajzi ihletésű, Pepito és Pepita című regényében
- a.) két harlekin lelkű szerelmesről olvashatunk.
 - b.) **egy csodálatos színésznő és egy muzsikusszerelméről olvashatunk.**
 - c.) két színész életéről olvashatunk.
8. Sánta Ferenc: Az ötödik pecsét című regénye
- a.) **kocsmajelenettel indul.**
 - b.) templomi jelenettel indul.
 - c.) a nyilasok börtönében indul.
9. Tüskés Az ötödik pecsét alapkérdésének
- a.) az alkalmazkodás mindenre vonatkozó szükségességét tartja.
 - b.) **a választás mindenre vonatkozó szükségességét tartja.**
 - c.) az állandó kételkedés szükségességét tartja.
10. Melyik Németh László regény olvasása jelentette Tüskésnek a legnagyobb küzdelmet?
- a.) **Égető Eszter**
 - b.) Gyász
 - c.) Iszony

10 pont

5. **Készítsetek egy tablót, mely Tüskés Tibort és barátait ábrázolja!**
Válasszátok ki a fényképek közül azokat, amelyeket el szeretnétek helyezni a tablón (10 db). Vigyázzatok, a képek közt vannak olyan személyek is, akik nem voltak Tüskés barátai.
Vágjátok ki a képeket, méretezzétek a képkeretekhez megfelelően, majd ragasszátok fel őket.
A képaláírásokat a képkeretek alatt, vagy mellett helyezzétek el, illetve ti is ráírhatjátok egy filccel, ha úgy jobban tetszik.
Külön lapon indokoljátok választásaitokat: Miért pont őket tettétek a tablóra, milyen kapcsolatban voltak Tüskés Tiborral, mivel foglalkoztak, stb.!

Barátok: Csorba Győző, Bertha Bulcsu, Lázár Ervin, Fodor András, Martyn Ferenc, Csoóri Sándor, Veres Péter, Németh László, Weöres Sándor, Pilinszky János, Illyés Gyula, Várkonyi Nándor

Nem voltak a barátai: Zelk Zoltán, Szabó Lőrinc, Aczél György, Ady Endre

Pontozás szempontjai: A megfelelő személyek fotóinak esztétikus elhelyezése, rövid bemutatásuk pontossága.

6. **A Becsöngettek című kötet utolsó fejezete, a Vallomások, interjúk, recenziók ismeretében tudjátok megoldani a következő totót.**

- Mit gondolt Tüskés Tibor a szépségről, mint esztétikai értékről?
 - Az esztétikai érték felismeréséhez csak a tanuláson keresztül juthatunk.
 - A szépség nem pusztán rációval fölmérhető, ésszel belátható érték. Az tetszik, ami gyönyörködtet.
 - Az iskolában sokat kell beszélni az esztétikai értékről.
- A Pál utcai fiúk c. regény mely szereplőjéhez hasonlítja magát Tüskés?
 - Nemecsek
 - Boka
 - Geréb
- Minek a segítségével tanult meg Tüskés írni?
 - Könyvek
 - Falvédő
 - Újság
- A háború idején mit ázott el egy lőszeres ládában?
 - Fényképezőgépet
 - Könyveket
 - Írószereket

TESTVÉRMÚZSÁK VETÉLKEDŐ
4. korcsoport (11–12. évf.) Írásbeli elődöntő

5. Melyik iskola irodalomtanárai hatottak az íróra leginkább?
A. Elemi
B. Gimnázium
C. Egyetem
6. Egyetem helyett igazi egyeteme mi volt?
A. Kávéházak
B. Olvasókör
C. Könyvtárak
7. Mi vonzotta Tüskést Pécsre?
A. Nem „mi”, hanem „ki”. Szemes Anna.
B. A pezsgő irodalmi élet.
C. A város hangulata.
8. Miként kapcsolódott be a pécsi irodalmi életbe?
A. A Sorsunk c. lap szerkesztője lett.
B. Babitsról gyűjtött anyagok, dokumentumok jelentették első nagyobb publikációit.
C. A Jelenkor szerkesztője lett.
9. Miben adtak újat Tüskés műelemzései?
A. Részletességükben.
B. Új szerzők bemutatásával.
C. Sokszínűségükben és a testvérműzsák-gondolat megfogalmazásával.
10. Miként vélekedett a mai irodalomtanításról?
A. A tanítás színvonalát a tanár határozza meg.
B. A tanítás színvonalát a jó tanterv határozza meg.
C. A tanítás színvonalát a szabad gondolkodás lehetősége határozza meg.

10 pont

Ajánlott irodalom

A Pécsi Szemle című várostörténeti folyóirat és Tüskés Tibor tanulmányai a Pécsi Szemlében

Tüskés Tibor: Becsöngettek. Szombathely: Vas Megyei Pedagógiai Intézet, 1997.

Tüskés Tibor: Az exponált idő. Pécs: Pro Pannonia, 2000.

A 2010-es év Városfoglalás – Ilyenek voltunk VII. című köztéri kiállítás kapcsolódó internetes és egyéb anyagai